

Ehdotus neuvoston asetukseksi tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja lapsen huoltoa koskevissa asioissa sekä asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 44/2001 muuttamisesta elatusapua koskevien asioiden osalta

(2002/C 203 E/27)

KOM(2002) 222 lopull. — 2002/0110(CNS)

(Komission esittämä 3 päivänä toukokuuta 2002)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 61 artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdan ja 67 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan yhteisö on asettanut tavoitteekseen luoda vapautteen, turvallisuuden ja oikeuteen perustuvan alueen, jossa taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tätä varten yhteisö toteuttaa muun muassa yksityisoikeudellisia asioita koskevan oikeudellisen yhteistyön alalla toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta.
- (2) Eurooppa-neuvosto kannatti Tampereen kokouksessaan oikeuden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta, joka on oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, ja määritteli tapaamisoikeuden ensisijaiseksi aiheeksi.
- (3) Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja yhteisten lasten huoltoa koskevissa asioissa annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1347/2000 ⁽¹⁾ esitetään säännöksiä tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja yhteisten lasten huoltoa koskevissa asioissa, kun tuomiot on annettu avioliitto-oikeuden alaan kuuluvien menettelyjen yhteydessä.
- (4) Ranskan tasavalta esitti 3 päivänä heinäkuuta 2000 aloitteen neuvoston asetuksen antamiseksi lasten tapaamisoikeutta koskevien tuomioiden vastavuoroisesta täytäntöönpanosta ⁽²⁾.

(5) Avioliitto-oikeuden alaan kuuluvien menettelyjen yhteydessä usein esiin tulevan lasten huoltoa koskevien säännösten soveltamisen helpottamiseksi on tarkoituksenmukaisempaa luoda yksi säädös avioliittoa ja lapsen huoltoa koskevia asioita varten.

(6) Tämän asetuksen soveltamisalan olisi katettava yksityisoikeudelliset menettelyt, oikeudenkäyntejä vastaaviksi katsotut menettelyt mukaan luettuna, puhtaasti uskonnollisluonteiset menettelyt pois luettuna. Näin ollen ilmauksen ”tuomioistuimet” olisi katettava kaikki tämän asetuksen soveltamisalaa kuuluvissa asioissa toimivaltaiset oikeudelliset tai muut viranomaiset.

(7) Jäsenvaltioissa täytäntöönpanokelpoiset viralliset asiakirjat ja tuomioistuimen tunnustamat sovinnot olisi rinnastettava tuomioihin.

(8) Avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevien tuomioiden osalta tätä asetusta olisi sovellettava ainoastaan avioliiton purkamiseen. Tällä asetuksella ei pitäisi olla vaikutusta esimerkiksi kysymykseen puolisoiden syyllisyydestä, avioliiton varallisuus oikeudellisiin seurauksiin tai elatusvelvollisuuden eikä muihin mahdollisiin liitännäiskysymyksiin.

(9) Lasten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi tämän asetuksen soveltamisalan olisi katettava kaikki lapsen huoltoa koskevat päätökset, lukuun ottamatta elatusapua koskevia asioita, jotka kuuluvat tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 ⁽³⁾ soveltamisalaa, ja lasten tekemien rikosten johdosta toteutettuja toimenpiteitä.

(10) Tässä asetuksessa hyväksytyt, lapsen huoltoa koskevat toimivaltaperusteet olisi muotoiltava lapsen edun perusteella. Tämä tarkoittaa, että toimivalta on ensisijaisesti lapsen asuinpaikkana olevassa jäsenvaltiossa, paitsi tietyissä olosuhteissa silloin kun lapsen asuinpaikka muuttuu tai lapsen huoltajat ovat sopineet toisin.

⁽¹⁾ EYVL L 160, 30.6.2000, s. 19.

⁽²⁾ EYVL L 234, 15.8.2000, s. 7.

⁽³⁾ EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1.

- (11) Asiakirjojen tiedoksiintoon menettelyissä, jotka on pantu vireille tämän asetuksen mukaisesti, olisi sovellettava oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1348/2000 ⁽¹⁾.
- (12) Tämän asetuksen säännökset eivät saisi estää jäsenvaltion tuomioistuimia kiireellisissä tapauksissa toteuttamasta valtiossa oleskelevia henkilöitä tai siellä olevaa omaisuutta koskevia väliaikaisia toimenpiteitä, turvaamistoimet mukaan lukien.
- (13) Lapsikaappaustapauksissa sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jonne lapsi on viety tai josta lapsi on jätetty palauttamatta, olisi oltava mahdollisuus toteuttaa lapsen palauttamisen estäviä väliaikaisia turvaamistoimia. Tällaiset toimet olisi keskeytettävä, kun sen valtion, jossa lapsella oli aiemmin asuinpaikka, tuomioistuin antaa lapsen huoltajuutta koskevan tuomion. Jos kyseisessä tuomiossa edellytetään lapsen palauttamista, lapsi olisi palautettava vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista tuomion tunnustamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi jäsenvaltiossa, johon lapsi on kaapattu.
- (14) Lasta kuultaessa voidaan käyttää neuvoston asetusta (EY) N:o 1206/2001, annettu 28 päivänä toukokuuta 2001, jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa ⁽²⁾.
- (15) Jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamien tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano perustuvat keskinäisen luottamuksen periaatteeseen, ja tunnustamatta jättämisen perusteet olisi rajoitettava ainoastaan välttämättömiin. Nämä liittyvät yleisen oikeusjärjestyksen perusteiden noudattamiseen täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa sekä puolustuksen ja asianosaisten oikeuksien, myös lapsen oikeuksien, turvaamiseen ja ristiriitaisten tuomioiden tunnustamisen välttämiseen.
- (16) Täytäntöönpaneva jäsenvaltio ei saisi vaatia minkään erityisen menettelyn noudattamista lapsen tapaamisoikeutta tai palauttamista koskevien tuomioiden, joista tuomion antanut jäsenvaltio on antanut todistuksen tämän asetuksen säännösten mukaisesti, tunnustamiseksi tai täytäntöönpanemiseksi.
- (17) Keskusviranomaisten olisi tehtävä yhteistyötä sekä yleisellä tasolla että yksittäistapauksissa, ja siinä olisi pyrittävä myös edistämään perheeseen liittyvien riita-asioiden ratkaisemista sovintoteitse. Tätä varten keskusviranomaisten olisi osallistuttava siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28 päivänä toukokuuta 2001 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2001/470/EY ⁽³⁾ perustetun siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston toimintaan.
- (18) Komissiolla olisi oltava valtuudet huolehtia liitteessä I, II ja III olevien tuomioistuinten ja muutoksenhakumenettelyä koskevien tietojen muuttamisesta kyseisen jäsenvaltion toimittamien tietojen perusteella.
- (19) Komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä sovellettavasta menettelystä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽⁴⁾ 2 artiklan mukaisesti muutokset liitteeseen IV–VII on tehtävä saman päätöksen 3 artiklan mukaista neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.
- (20) Edellisen perusteella olisi kumottava ja korvattava asetus (EY) N:o 1347/2000.
- (21) Olisi muutettava asetusta (EY) N:o 44/2001 siten, että tuomioistuin, joka on toimivaltainen lapsen huoltoa koskeissa kysymyksissä tämän asetuksen säännösten mukaisesti, voi tehdä myös elatusapua koskevia päätöksiä.
- (22) Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän asetuksen antamiseen ja soveltamiseen.
- (23) Tanskan asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen antamiseen eikä asetus siten sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan,
- (24) Jäsenvaltiot eivät voi riittäväällä tavalla toteuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan toteuttaa paremmin yhteisön tasolla Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistettujen toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (25) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan periaatteita. Siinä pyritään varmistamaan varsinkin Euroopan unionin perusoikeuskirjan 24 artiklassa tunnustettujen lapsen perusoikeuksien kunnioittaminen,

⁽¹⁾ EYVL L 160, 30.6.2000, s. 37.

⁽²⁾ EYVL L 174, 27.6.2001, s. 1.

⁽³⁾ EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

⁽⁴⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

SOVELTAMISALA, MÄÄRITELMÄT JA PERUSPERIAATTEET

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin yksityisoikeudellisiin oikeudenkäynteihin, jotka liittyvät

a) avioeroon, asumuseroon ja avioliiton pätemättömäksi julistamiseen

ja

b) lapsen huollon myöntämiseen, käyttöön, siirtämiseen, rajoittamiseen tai päättämiseen.

2. Rajoittamatta edellä 1 kohdan soveltamista, tätä asetusta ei sovelleta yksityisoikeudellisiin oikeudenkäynteihin, jotka liittyvät

a) elatusapua koskeviin asioihin

ja

b) lasten tekemien rikosten johdosta toteutettuihin toimenpiteisiin.

3. Muut jäsenvaltiossa virallisesti tunnustetut menettelyt rinnastetaan oikeudenkäynteihin.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa käytetyt termit määritellään seuraavasti:

1. "Tuomioistuimella" tarkoitetaan jäsenvaltioiden kaikkia viranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia tämän asetuksen 1 artiklan mukaiseen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa;

2. "jäsenvaltiolla" tarkoitetaan kaikkia jäsenvaltiota lukuun ottamatta Tanskaa;

3. "tuomiolla" tarkoitetaan jäsenvaltion tuomioistuimen julistamaa avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista ja lapsen huoltoa koskevaa ratkaisua, riippu-

matta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi;

4. "tuomion antaneella jäsenvaltiolla" tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa täytäntöön pantava tuomio on annettu;

5. "täytäntöönpanevilla jäsenvaltiolla" tarkoitetaan jäsenvaltiota, jossa tuomion täytäntöönpanoa haetaan;

6. "lapsen huollolla" tarkoitetaan oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät sekä lapsen henkilöön että omaisuuteen ja jotka on myönnetty luonnolliselle tai oikeushenkilölle tuomioistuimen päätöksen tai lain perusteella taikka sopimuksella, joka on lain mukaan sitova. Termi käsittää erityisesti huoltoa koskevat oikeudet ja tapaamisoikeuden;

7. "lapsen huoltajalla" tarkoitetaan ketä tahansa henkilöä, joka on vastuussa lapsen huollosta;

8. termi "lapsen huoltoa koskevat oikeudet" käsittää lapsesta huolehtimiseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet, varsinkin oikeuden käyttää ratkaisuvaltaa päätettäessä lapsen asuinpaikasta;

9. termi "tapaamisoikeus" käsittää oikeuden viedä lapsi rajoitetuksi ajaksi asuinpaikastaan muualle;

10. "lapsikaappauksella" tarkoitetaan lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä,

a) jos se loukkaa huoltoa koskevia oikeuksia, jotka perustuvat tuomioistuimen päätöksen tai lakiin taikka sopimukseen, joka on sitova sen valtion oikeusjärjestyksen mukaan, jossa lapsella oli asuinpaikka välittömästi ennen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä,

ja

b) jos huoltoa koskevia oikeuksia oli poisviemisen tai palauttamatta jättämisen hetkellä tosiasiallisesti käytetty, joko yhdessä tai yksin, tai olisi käytetty, jollei poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olisi tapahtunut.

3 artikla

Lapsen oikeus pitää yhteyttä kumpaankin vanhempansa

Lapsella on oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempansa säännöllisesti, jollei se ole lapsen edun vastaista.

4 artikla

Lapsen oikeus tulla kuulluksi

Lapsella on oikeus tulla kuulluksi hänen huoltoaan koskevissa asioissa ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

II LUKU

OIKEUDELLINEN TOIMIVALTA

1 Jakso

Avioero, asumusero ja avioliiton pätemättömäksi julistaminen

5 artikla

Yleinen toimivalta

1. Puolisoiden avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevassa asiassa ovat toimivaltaisia sen jäsenvaltion tuomioistuimet,

a) jonka alueella

— puolisoilla on asuinpaikka, tai

— puolisoilla oli viimeinen asuinpaikka, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen, tai

— vastaajalla on asuinpaikka, tai

— jommallakummalla puolisoista on asuinpaikka, jos puoliset jättävät yhteisen hakemuksen, tai

— kantajalla on asuinpaikka, jos hän on asunut siellä vähintään vuoden ajan välittömästi ennen hakemuksen tekemistä, taikka

— kantajalla on asuinpaikka, jos hän on asunut siellä vähintään kuuden kuukauden ajan välittömästi ennen hakemuksen tekemistä, ja hän on joko kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin ollessa kyseessä, hänen ”kotipaikkansa” on siellä;

b) jonka kansalaisia molemmat puoliset ovat tai, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin ollessa kyseessä, jossa on kummankin puolison ”kotipaikka”.

2. Tässä asetuksessa ”kotipaikalla” on se merkitys, joka sillä on Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin oikeusjärjestelmissä.

6 artikla

Vastakanne

Tuomioistuimella, jossa oikeudenkäynti on vireillä 5 artiklan nojalla, on toimivalta käsitellä myös vastakanne, jos vastakanne kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan.

7 artikla

Asumuseron muuntaminen avioeroksi

Sillä jäsenvaltion tuomioistuimella, joka on tehnyt asumuseropäätöksen, on toimivalta myös muuntaa tämä päätös avioeroksi, jos tämän jäsenvaltion laissa niin säädetään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan säännösten soveltamista.

8 artikla

5–7 artiklassa tarkoitettu yksinomainen toimivalta

Puoliso,

a) jolla on asuinpaikka jäsenvaltion alueella, tai

b) joka on jäsenvaltion kansalainen, tai, kun kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti, puoliso, jonka ”kotipaikka” on jommankumman viimeksi mainitun jäsenvaltion alueella,

voidaan haastaa oikeuteen toisessa jäsenvaltiossa ainoastaan 5–7 artiklan mukaisesti.

9 artikla

Toimivalta muissa tapauksissa

1. Jos millään jäsenvaltion tuomioistuimella ei ole 5–7 artiklan mukaan toimivaltaa, toimivalta määräytyy kussakin jäsenvaltiossa kyseisen valtion oman lainsäädännön mukaan.

2. Jäsenvaltion kansalainen, jolla on asuinpaikka toisen jäsenvaltion alueella, voi samoin edellytyksin kuin kyseisen valtion kansalaiset turvautua siinä valtiossa sovellettaviin toimivaltasääntöihin sellaista vastaajaa vastaan, jolla ei ole asuinpaikkaa jonkin jäsenvaltion alueella ja joka ei ole jäsenvaltion kansalainen tai, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin ollessa kyseessä, jonka ”kotipaikka” ei ole jommankumman viimeksi mainitun jäsenvaltion alueella.

2 Jakso

Lapsen huolto

10 artikla

Yleinen toimivalta

1. Jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia lapsen huoltoa koskevista asioista, jos lapsen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana kyseisessä jäsenvaltiossa.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan, jollei 11, 12 ja 13 artiklassa toisin säädetä.

11 artikla

Toimivallan säilyminen sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsi aiemmin asui

1. Lapsen olinpaikan muuttuessa toimivalta säilyy sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsi aiemmin asui, silloin kun

a) nämä tuomioistuimet ovat antaneet tuomion 10 artiklan mukaisesti,

b) lapsi on asunut uudessa asuinvaltiossaan asian vireillepanoajankohtana vähemmän kuin kuuden kuukauden ajan,

ja

c) joku lapsen huoltajista asuu edelleen siinä jäsenvaltiossa, jossa lapsi aiemmin asui.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos lapsen uudesta olinpaikasta on tullut hänen asuinpaikkansa ja 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu huoltaja on hyväksynyt kyseisen jäsenvaltion tuomioistuinten toimivallan.

3. Tätä artiklaa sovellettaessa huoltajan saapumista oikeuskäsittelyyn ei pidä tulkita niin, että hänen katsotaan hyväksyneen tuomioistuimen toimivallan.

12 artikla

Oikeuspaikkasopimus

1. Sen jäsenvaltion tuomioistuimet, joka on 5 artiklan nojalla toimivaltainen avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevista hakemuksissa, ovat toimivaltaisia puolisoitten yhteisen lapsen huoltoa koskevassa asiassa,

a) jos lapsen asuinpaikka on jossakin jäsenvaltiossa,

b) jos ainakin toinen vanhemmista on lapsen huoltaja

ja

c) jos kyseisten tuomioistuinten toimivalta on puolisoitten hyväksymä ja lapsen edun mukainen.

2. Jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jos

a) kaikki huoltajat ovat hyväksyneet kyseisen toimivallan asian vireillepanoajankohtana,

b) lapsella on kiinteät siteet jäsenvaltioon, koska yhdellä hänen huoltajistaan on asuinpaikka kyseisessä jäsenvaltiossa tai koska lapsi on kyseisen jäsenvaltion kansalainen

ja

c) tuomioistuimen toimivalta on lapsen edun mukainen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toimivalta lakkaa,

a) kun avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta annettu hyväksytty tai hylkäävä tuomio tulee lainvoimaiseksi

tai

b) jos lapsen huoltoa koskeva oikeudenkäynti on vireillä edellä a alakohdassa tarkoitettuna ajankohtana, silloin kun huoltoa koskeva tuomio tulee lainvoimaiseksi

tai

c) kun a ja b alakohdassa tarkoitettu oikeudenkäynti päättyy muusta syystä.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa huoltajan saapumista oikeuskäsittelyyn ei pidä tulkita niin, että hänen katsotaan hyväksyneen tuomioistuimen toimivallan.

13 artikla

Toimivallan määräytyminen lapsen olinpaikan perusteella

1. Jos lapsen asuinpaikkaa ei kyetä ratkaisemaan eikä millään jäsenvaltion tuomioistuimella ole 11 tai 12 artiklan nojalla toimivaltaa, toimivalta on sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsi on.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan myös lapsipakolaisiin tai maastaan levottomuuksien vuoksi siirtymään joutuneisiin lapsiin.

*14 artikla***Toimivalta muissa tapauksissa**

Jos millään jäsenvaltion tuomioistuimella ei ole 10–13 tai 21 artiklan mukaan toimivaltaa, toimivalta määräytyy kussakin jäsenvaltiossa kyseisen valtion oman lainsäädännön mukaan.

*15 artikla***Asian siirtäminen tuomioistuimeen, jolla on paremmat edellytykset asian käsittelyyn**

1. Lapsen huoltajan hakemuksesta jäsenvaltion tuomioistuimet, jotka ovat toimivaltaisia tutkimaan pääasian, voivat poikkeustapauksissa ja kun se on lapsen edun mukaista siirtää asian sen jäsenvaltion tuomioistuihin,

- a) jossa lapsella oli aiemmin asuinpaikka tai
- b) jonka kansalainen lapsi on tai
- c) jossa lapsen huoltajalla on asuinpaikka tai
- d) jossa lapsella on omaisuutta.

Tätä varten pääasian tutkinnassa toimivaltaisten jäsenvaltion tuomioistuinten on keskeytettävä asian käsittely ja asetettava määräaika, jonka kuluessa asia on pantava vireille toisen jäsenvaltion tuomioistuimissa.

Kyseisen toisen jäsenvaltion tuomioistuinten on hyväksyttävä toimivalta kuukauden kuluessa siitä, kun asia on pantu niissä vireille. Tällöin tuomioistuimen, jossa asia on ensin pantu vireille, on jätettävä asia tutkimatta. Muissa tapauksissa tuomioistuimen, jossa asia on ensin pantu vireille, on käytettävä toimivaltaansa.

2. Tätä artiklaa sovellettaessa tuomioistuinten on tehtävä yhteistyötä joko suoraan keskenään tai 55 artiklassa tarkoitettujen keskusviranomaisten välityksellä.

*3 Jakso***Yhteiset säännökset***16 artikla***Asian paneminen vireille tuomioistuimessa**

Asian katsotaan tulleen vireille tuomioistuimessa

- a) ajankohtana, jona haastehakemus tai vastaava asiakirja jätetään tuomioistuimeen edellyttäen, että hakija ei ole sen jäl-

keen jättänyt ryhtymättä häneltä edellytettyihin toimiin haasteen antamiseksi tiedoksi vastaajalle,

tai

- b) jos asiakirja on annettava tiedoksi ennen sen jättämistä tuomioistuimeen, ajankohtana, jona tiedoksiannosta vastaava viranomais ottaa sen vastaan, edellyttäen, että hakija ei ole sen jälkeen jättänyt ryhtymättä häneltä edellytettyihin toimiin asiakirjan jättämiseksi tuomioistuimeen.

*17 artikla***Toimivallan tutkiminen**

Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa nostettu kanne koskee asiaa, jossa se ei tämän asetuksen mukaan ole toimivaltainen, mutta jonka toisen jäsenvaltion tuomioistuin on tämän asetuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia käsittelemättä.

*18 artikla***Menettelyn edellytysten tutkiminen**

1. Jos vastaaja, jonka asuinpaikka on muussa valtiossa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa kanne nostettiin, ei saavu oikeuskäsittelyyn, toimivaltaisen tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada tieto haastehakemuksesta tai vastaavasta asiakirjasta niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

2. Asetuksen (EY) N:o 1348/2000 19 artiklan säännöksiä sovelletaan tämän artiklan 1 kohdan säännösten asemesta, jos haastehakemus tai vastaava asiakirja on toimitettava jäsenvaltiosta toiseen kyseisen asetuksen nojalla.

3. Kun asetuksen (EY) N:o 1348/2000 säännöksiä ei voida soveltaa, sovelletaan oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailta siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn Haagin yleis-sopimuksen 15 artiklaa, jos haastehakemus tai vastaava asiakirja on toimitettava ulkomaille kyseisen yleissopimuksen nojalla.

*19 artikla***Vireilläolo ja samassa yhteydessä käsiteltävät kanteet**

1. Jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa nostetaan samojen asianosaisten välillä avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevia kanteita, tuomioistuimen, jossa kanne on nostettu myöhemmin, on omasta aloitteestaan lykättävä asian käsittelyä, kunnes on ratkaistu, onko tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, toimivaltainen.

2. Jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa pannaan vireille saman lapsen huoltoa koskevia kanteita, tuomioistuimen, jossa kanne on nostettu myöhemmin, on omasta aloitteestaan lykättävä asian käsittelyä, kunnes on ratkaistu, onko tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, toimivaltainen.

3. Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen, tuomioistuimen, jossa kanne on myöhemmin nostettu, on jätettävä asia tutkimatta.

Tällöin asian myöhemmin vireille pannut kantaja voi siirtää asian siihen tuomioistuimeen, jossa kanne on ensiksi pantu vireille.

20 artikla

Väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet

1. Tämän asetuksen säännökset eivät estä jäsenvaltion tuomioistuimia toteuttamasta kiireellisissä tapauksissa jäsenvaltion laissa säädettyjä väliaikaisia toimenpiteitä ja turvaamistoimia, jotka koskevat valtiossa oleskelevia henkilöitä tai siellä olevaa omaisuutta, myös silloin, kun toisen jäsenvaltion tuomioistuin on tämän asetuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian, sanotun kuitenkin rajoittamatta III luvun soveltamista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltaminen on keskeytettävä, jos sen jäsenvaltion tuomioistuimet, jotka ovat toimivaltaisia tutkimaan pääasian, ovat antaneet tuomion.

III LUKU

LAPSIKAAPPAUS

21 artikla

Toimivalta

1. Lapsikaappaustapauksissa toimivalta säilyy sen jäsenvaltion tuomioistuimilla, jossa lapsella oli asuinpaikka välittömästi ennen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos lapsi on saanut asuinpaikan toisesta jäsenvaltiosta ja

a) jos kaikki huoltoa koskevien oikeuksien haltijat ovat suostuneet poisviemiseen tai palauttamatta jättämiseen;

tai

b) jos kaikki seuraavassa mainitut edellytykset täyttyvät:

i) lapsi on asunut mainitussa toisessa jäsenvaltiossa vähintään yhden vuoden jälkeen, kun huoltoa koskevien oikeuksien haltija on saanut tai hänen olisi pitänyt saada tieto lapsen olinpaikasta,

ii) lapsen palauttamishakemusta ei ole tehty i kohdassa mainitun ajan kuluessa 22 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tai on annettu 24 artiklan 3 kohdan mukainen tuomio, joka ei edellytä lapsen palauttamista, tai tuomioistuin ei ole antanut huoltajuutta koskevaa tuomiota vuoden kuluessa siitä, kun asia on pantu siinä vireille 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti,

ja

iii) lapsi on sopeutunut uuteen ympäristöönsä.

22 artikla

Lapsen palauttaminen

1. Huoltoa koskevien oikeuksien haltija voi tehdä kaapatun lapsen palauttamista vaativan hakemuksen sen jäsenvaltion keskusviranomaiselle, johon lapsi on kaapattu, joko suoraan tai toisen keskusviranomaisen kautta, sanotun kuitenkin rajoittamatta muiden oikeudellisten keinojen käyttöä.

2. Vastaanotettuaan 1 kohdassa tarkoitettua palauttamishakemuksen, sen jäsenvaltion keskusviranomaisen, johon lapsi on kaapattu, on

a) toteutettava tarvittavat toimenpiteet lapsen löytämiseksi

ja

b) varmistettava, että lapsi palautetaan yhden kuukauden kuluessa tämän löytämisestä, paitsi jos 3 kohdan mukaisesti aloitettu menettely on vireillä.

Sen jäsenvaltion keskusviranomaisen, johon lapsi on kaapattu, on toimitettava kaikki tarvittavat tiedot lapsen asuinpaikkana välittömästi ennen lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olevan jäsenvaltion keskusviranomaiselle ja tehtävä ehdotuksia hänen palauttamisensa helpottamiseksi tai annettava kaikki tarvittavat tiedot ja pidettävä yhteyttä koko 3 artiklan mukaisen menettelyn ajan.

3. Lapsen palauttamisesta voi kieltäytyä ainoastaan tekemällä turvaamistoimia koskevan hakemuksen sen jäsenvaltion tuomioistuimiin, johon lapsi on kaapattu, 2 kohdassa mainitun ajan kuluessa.

23 artikla

Lapsen palauttamisen estävät väliaikaiset turvaamistoimet

1. Sen jäsenvaltion tuomioistuimen, johon lapsi on kaapattu, on tehtävä viipymättä päätös 22 artiklan 3 kohdan mukaisia turvaamistoimia koskevasta hakemuksesta.

Lasta on kuultava menettelyssä, ellei sitä pidetä perusteettomana lapsen iän ja kehitystason huomioon ottaen.

2. Tuomioistuimet voivat toteuttaa lapsen palauttamisen estäviä turvaamistoimia 1 kohdan mukaisesti ainoastaan, jos

a) on olemassa vakava vaara, että palauttaminen saattaisi lapsen ruumiillisille tai henkisille vaurioille alttiiksi taikka lapsi muutoin joutuisi kestävämpään tilanteeseen,

tai

b) lapsi vastustaa palauttamistaan ja on saavuttanut sellaisen iän ja kehitystason, että hänen mielipiteensä on perusteltua ottaa huomioon.

3. Edellä mainitun 1 kohdan nojalla toteutetut toimet ovat väliaikaisia. Toimista määränneet tuomioistuimet voivat päättää milloin tahansa niiden keskeyttämisestä.

Edellä mainitun 1 kohdan mukaiset toimet on keskeytettävä, jos tuomioistuin antaa 24 artiklan 3 kohdan mukaisen, huoltajuutta koskevan tuomion.

24 artikla

Lapsen huoltajuutta koskeva tuomio

1. Sen jäsenvaltion keskusviranomaisen, johon lapsi on kaapattu, on ilmoitettava lapsen asuinpaikkana välittömästi ennen lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olevan jäsenvaltion keskusviranomaiselle kaikista 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti toteutetuista turvaamistoimista kahden viikon kuluessa toimien toteuttamisesta ja toimitettava kaikki tarvittavat tiedot, varsinkin jäljennös pöytäkirjaan merkitystä lapsen mielipiteestä, jos häntä on kuultu.

2. Lapsen asuinpaikkana välittömästi ennen lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olevan jäsenvaltion keskusviranomaisen on pantava asia vireille kyseisen toisen jäsenvaltion tuomioistuimissa yhden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen vastaanottamisesta, jotta huoltajuudesta tehtäisiin päätös.

Myös lapsen huoltaja voi tehdä tuomioistuimille hakemuksen samasta asiasta.

3. Tuomioistuimen, joissa asia on pantu vireille 2 kohdan mukaisesti, on viipymättä annettava huoltajuutta koskeva tuomio.

Menettelyn aikana tuomioistuimen on pidettävä yhteyttä joko suoraan tai keskusviranomaisten välityksellä siihen tuomioistuimeen, joka toteutti lapsen palauttamista estävän turvaamistoimen 23 artiklan 1 kohdan mukaisesti, valvoakseen lapsen tilannetta.

Lasta on kuultava menettelyssä, ellei sitä pidetä perusteettomana lapsen iän ja kehitystason huomioon ottaen. Tätä varten tuomioistuimen on otettava huomioon 1 kohdan mukaisesti toimitetut tiedot ja tarvittaessa käytettävä asetuksen (EY) N:o 1206/2001 yhteistyötä koskevia säännöksiä.

4. Lapsen asuinpaikkana välittömästi ennen lapsen poisviemistä tai palauttamatta jättämistä olevan jäsenvaltion keskusviranomaisen on ilmoitettava sen jäsenvaltion keskusviranomaiselle, johon lapsi on kaapattu, 3 kohdan mukaisesti annettua tuomiosta ja toimitettava kaikki tarvittavat tiedot sekä tehtävä tarvittaessa suosituksia.

5. Edellä olevan 3 kohdan mukaisesti annettu tuomio, joka edellyttää lapsen palauttamista ja josta on annettu IV luvun 3 jakson säännösten mukainen todistus, on tunnustettava ja pantava täytäntöön vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista ainoastaan lapsen palauttamiseksi.

Tämän vuoksi 3 kohdan mukaisesti annettu tuomio on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

25 artikla

Maksut ja muut kustannukset

1. Keskusviranomaisten avun on oltava maksutonta.

2. Tuomioistuimet voivat määrätä lapsen kaapanneen henkilön maksamaan kaikki lapsen etsimisestä ja palauttamisesta aiheutuneet kustannukset, myös oikeudenkäyntikulut.

IV LUKU

TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

1 Jakso

Tunnustaminen

26 artikla

Tuomion tunnustaminen

1. Jäsenvaltiossa annettu tuomio on tunnustettava muissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös tämän asetuksen mukaan aloitetuista menettelyistä aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistamiseen sekä tällaisia oikeudenkäyntikuluja koskevan määräyksen tai päätöksen täytäntöönpanoon.

Viralliset asiakirjat, jotka on asianmukaisesti laadittu tai rekisteröity jossakin jäsenvaltiossa ja jotka ovat siellä täytäntöönpanokelpoisia, sekä jäsenvaltion tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikana tehty sovinto, joka on täytäntöönpanokelpoinen mainitussa jäsenvaltiossa, on tunnustettava ja ovat täytäntöönpanokelpoisia samoin edellytyksin kuin tuomiot.

2. Mitään erityistä menettelyä ei vaadita siviilisäätä koskevien jäsenvaltioiden rekistereiden päivittämiseksi toisessa jäsenvaltiossa avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevan tuomion perusteella, johon kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ei saa hakea muutosta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista.

3. Jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, voi pyytää tämän luvun 2 jaksossa tarkoitettua menettelyssä vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava tai jätettävä tunnustamatta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän luvun 3 jakson soveltamista.

Litteen I luettelossa mainittu alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa tunnustamista tai tunnustamatta jättämistä koskevat menettelyt pannaan vireille.

4. Jos kysymys tuomion tunnustamisesta tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa, asiaa käsittelevä tuomioistuin voi ratkaista tuomion tunnustamista koskevan kysymyksen.

27 artikla

Avioeroa, asumuseroa ja avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevien tuomioiden tunnustamatta jättämisen perusteet

Avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista koskevaa tuomiota ei tunnusteta

- a) jos tunnustaminen on selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään;
- b) jos tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu vastaajalle tiedoksi niin hyvissä ajoin ja sillä tavalla, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaajan katsotaan yksiselitteisesti hyväksyneen tuomion;

- c) jos tuomio on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu oikeudenkäynnissä samojen asianosaisten välillä siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään tai
- d) jos tuomio on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa tai muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa ja tämä aikaisemmin annettu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään.

28 artikla

Lapsen huoltoa koskevien tuomioiden tunnustamatta jättämisen perusteet

Lapsen huoltoa koskevaa tuomiota ei tunnusteta

- a) jos tunnustaminen on selvästi, ottaen huomioon lapsen etu, vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään;
  - b) jos tuomio on annettu, kiireellistä tilannetta lukuun ottamatta, antamatta lapselle tilaisuutta tulla kuulluksi vastoin sen jäsenvaltion oikeudenkäyntimenettelyjä koskevia peruseriaatteita, jossa tunnustamista pyydetään;
  - c) jos tuomio on annettu poisjäänyttä henkilöä vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu tiedoksi poisjääneelle henkilölle niin hyvissä ajoin ja sillä tavalla, että hän olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos hänen katsotaan yksiselitteisesti hyväksyneen tuomion;
  - d) kenen tahansa sellaisen henkilön vaatimuksesta, jonka huoltajan asemaa tuomio loukkaa, jos tälle henkilölle ei ole varattu tilaisuutta tulla kuulluksi;
  - e) jos tuomio on ristiriidassa lapsen huoltoa koskevassa asiassa myöhemmin siinä jäsenvaltiossa annetun tuomion kanssa, jossa tunnustamista pyydetään;
- tai
- f) jos tuomio on ristiriidassa sellaisessa toisessa jäsenvaltiossa tai muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa, jossa lapsella on asuinpaikka, lapsen huoltoa koskevassa asiassa myöhemmin annetun tuomion kanssa, siitä alkaen kun tämä myöhemmin annettu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista pyydetään.

29 artikla

Tuomion antaneen tuomioistuimen toimivallan tutkimista koskeva kielto

Tuomion antaneen jäsenvaltion tuomioistuimen toimivaltaa ei saa tutkia. Tuomioistuimen toimivaltaa koskeviin säännöksiin, joista säädetään 5–9 ja 10–14 sekä 21 artiklassa, ei voida soveltaa 27 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa ja 28 artiklan ensimmäisen kohdan a alakohdassa tarkoitettua oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa kieltäytymisperustetta.

30 artikla

Sovellettavan lainsäädännön eroavuus

Tuomion tunnustamisesta ei voida kieltäytyä sillä perusteella, että sen jäsenvaltion, jossa tunnustamista pyydetään, lainsäädännössä ei sallita avioeroa, asumuseroa tai avioliiton pätemättömäksi julistamista samojen tosiseikkojen perusteella.

31 artikla

Asiaratkaisun uudelleen tutkimisen kieltäminen

Tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

32 artikla

Asian käsittelyn lykkääminen

1. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa pyydetään toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustamista, tämä voi lykätä asian käsittelyn, jos tuomioon on haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin.

2. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa pyydetään Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa annetun tuomion tunnustamista, tuomioistuin voi lykätä asian käsittelyn, jos tuomion täytäntöönpano on siinä jäsenvaltiossa, jossa tuomio on annettu, muutoksenhaun vuoksi lykätty.

2 Jakso

Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskeva hakemus

33 artikla

Täytäntöönpanokelpoiset tuomiot

1. Lapsen huollosta jäsenvaltiossa annettu tuomio, joka on siinä jäsenvaltiossa täytäntöönpanokelpoinen ja on annettu tiedoksi, on pantava täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa, kun se

asiaan osallisen hakemuksesta on siellä julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi.

2. Yhdistyneessä kuningaskunnassa on kuitenkin sellainen tuomio pantava täytäntöön Englannissa ja Walesissa, Skotlannissa tai Pohjois-Irlannissa, kun se asiaan osallisen hakemuksesta on rekisteröity täytäntöönpanoa varten kyseisessä Yhdistyneen kuningaskunnan osassa.

34 artikla

Paikallisten tuomioistuinten toimivalta

1. Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskeva hakemus on toimitettava liitteessä I olevassa luettelossa mainittuun tuomioistuimeen.

2. Alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy sen henkilön asuinpaikan mukaan, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, tai sen lapsen asuinpaikan mukaan, jota hakemus koskee.

Jos kumpikaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista paikoista ei ole täytäntöönpanevan jäsenvaltion alueella, alueellisesti toimivaltainen tuomioistuin määräytyy täytäntöönpanopaikan mukaan.

35 artikla

Täytäntöönpanomenettely

1. Täytäntöönpanoa on haettava täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukaisesti.

2. Hakijan on ilmoitettava osoite tiedoksiantoja varten sen tuomioistuimen tuomiopiirin alueella, jolta täytäntöönpanoa pyydetään. Jos täytäntöönpanevan jäsenvaltion lainsäädännössä ei tunneta sellaisen paikallisen osoitteen ilmoittamista, hakijan on nimettävä oikeudenkäyntiasiamies.

3. Hakemukseen on liitettävä 42 ja 44 artiklassa tarkoitettut asiakirjat.

36 artikla

Tuomioistuimen päätös

1. Tuomioistuimen, jolle hakemus on osoitettu, on annettava päätöksensä viipymättä. Menettelyn tässä vaiheessa henkilölle, jota vastaan täytäntöönpanoa pyydetään, ei varata oikeutta tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

2. Hakemus voidaan hylätä ainoastaan jollakin 27, 28 ja 29 artiklassa mainitulla perusteella.

3. Tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

37 artikla

Päätöksestä ilmoittaminen

Tuomioistuimen asianomaisen virkamiehen on viipymättä ilmoitettava hakijalle hakemuksen johdosta annetusta päätöksestä täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukaisesti.

38 artikla

Muutoksenhaku täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen

1. Kumpikin asianosainen voi hakea muutosta hakemuksen perusteella tehtyyn päätökseen tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi.

2. Hakemus on jätettävä liitteessä II olevassa luettelossa mainitulle tuomioistuimelle.

3. Muutoksenhaku on käsiteltävä kontradiktorista menettelyä koskevien säännösten mukaisesti.

4. Jos muutosta hakee se, joka on hakenut tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi, vastapuoli on kutsuttava kuultavaksi muutoksenhakua käsittelevään tuomioistuimeen. Jos tällainen henkilö jää pois, sovelletaan 18 artiklan säännöksiä.

5. Hakemus tuomion täytäntöönpanokelpoisuudesta annetun ratkaisun muuttamiseksi on jätettävä tuomioistuimeen kuukauden kuluessa ilmoituksen tiedoksiannosta. Jos sen henkilön asuinpaikka, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, on toisessa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa päätös täytäntöönpanokelpoisuudesta annettiin, muutoksenhaku on kaksi kuukautta siitä päivästä, kun päätös on annettu tiedoksi joko hänelle henkilökohtaisesti tai hänen asunnollaan. Tätä määräaikaa ei voida pidentää välimatkan perusteella.

39 artikla

Muutoksenhakutuomioistuimet ja muutoksenhakukeinot

Muutoksenhakuun annettuun päätökseen saa hakea muutosta ainoastaan liitteessä III tarkoitettuja menettelyjä käyttäen.

40 artikla

Asian käsittelyn lykkääminen

1. Tuomioistuin, jolta muutosta on haettu 38 tai 39 artiklan mukaisesti, voi sen pyynnöstä, jota vastaan täytäntöönpanoa

haetaan, lykkää täytäntöönpanoa koskevan asian käsittelyä, jos tuomio on siinä jäsenvaltiossa, jossa tuomio on annettu, haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin tai jos sellaisen muutoksenhakukeinon käyttämiseksi säädetty aika ei ole vielä kulunut umpeen. Viimeksi mainitussa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä ajan, jonka kuluessa muutosta on haettava.

2. Jos tuomio on annettu Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on jokaista siinä jäsenvaltiossa, jossa tuomio on annettu, käytettävissä olevaa muutoksenhakukeinoa pidettävä 1 kohdassa tarkoitettuna varsinaisena muutoksenhakukeinona.

41 artikla

Osittainen täytäntöönpano

1. Jos tuomiolla on ratkaistu useampia vaatimuksia ja jos täytäntöönpanoa ei voida sallia kaikkien vaatimusten osalta, tuomioistuimen on sallittava täytäntöönpano yhden tai useamman vaatimuksen osalta.

2. Hakija voi pyytää tuomion osittaista täytäntöönpanoa.

42 artikla

Asiakirjat

1. Asianomaisen, joka vaatii tuomion tunnustamista tai sen tunnustamatta jättämistä tai hakee tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi on annettava

a) tuomiosta sellainen jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen aitouden toteamiseksi;

ja

b) 44 artiklassa tarkoitettu todistus.

2. Jos tuomio on annettu pois jäänyttä asianosaista vastaan, asianomaisen, joka vaatii tuomion tunnustamista tai hakee tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi, on lisäksi toimitettava

a) alkuperäisenä tai oikeaksi todistettuna jäljennöksenä asiakirja, josta ilmenee, että haastehakemus tai vastaava asiakirja on annettu pois jääneelle asianosaiselle tiedoksi,

tai

b) asiakirja, josta ilmenee, että vastaaja on yksiselitteisesti hyväksynyt tuomion.

43 artikla

Asiakirjojen puuttuminen

1. Jollei 42 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tai 2 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja ole annettu, tuomioistuin voi asettaa asiakirjojen antamiselle määräajan tai hyväksyä sanotuissa kohdissa tarkoitettuja asiakirjoja vastaavia muita asiakirjoja tai, jos se pitää asiaa riittävästi selvitettyinä, vapauttaa asiakirjan antamisvelvollisuudesta.

2. Tuomioistuimen vaatimuksesta asiakirjoista on annettava käännös. Käännöksen on oltava sellaisen henkilön oikeaksi todistama, jolla on siihen jossakin jäsenvaltiossa kelpoisuus.

44 artikla

Avioliittoasioissa annettuja tuomioita koskeva todistus ja lapsen huollosta annettuja tuomioita koskeva todistus

Sen jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen tai viranomaisen, jossa tuomio on annettu, on annettava asiaan osallisen pyynnöstä todistus käyttäen liitteessä IV (tuomiot avioliittoa koskevissa asioissa) tai liitteessä V (tuomiot lasten huoltoa koskevissa asioissa) esitettyä vakiolomaketta.

3 Jakso

Lapsen tapaamisoikeutta ja palauttamista koskevan tuomion täytäntöönpano

45 artikla

Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan

a) lapsen toiselle vanhemmalle myönnettyyn tapaamisoikeuteen

ja

b) lapsen palauttamiseen, jota edellytetään 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti annetussa, huoltajuutta koskevassa tuomiossa.

2. Tämän jaksen määräykset eivät estä lapsen huoltajaa hakemasta tuomion tunnustamista ja täytäntöönpanoa tämän luvun 1 ja 2 jaksos mukaisesti.

46 artikla

Tapaamisoikeus

1. Edellä mainitun 45 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittu tapaamisoikeus, joka on myönnetty jäsenvaltion anta-

massa täytäntöönpanokelpoisessa tuomiossa, on tunnustettava ja pantava täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista, jos tuomio täyttää menettelyvaatimukset ja siitä on annettu todistus tuomion antaneessa jäsenvaltiossa tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Tuomion antaneen jäsenvaltion on annettava 1 mainittu todistus ainoastaan, jos

a) tuomiota ei annettu vastaajan poissaollessa

ja

b) lapselle annettiin tilaisuus tulla kuulluksi, ellei sitä pidetty perusteettomana lapsen iän ja kehitystason huomioon ottaen.

Tuomion antanut tuomioistuin antaa todistuksen tapaamisoikeuden haltijan pyynnöstä liitteessä VI (tapaamisoikeutta koskeva todistus) esitettyä vakiolomaketta käyttäen.

Todistus on täytettävä tuomion kielellä.

47 artikla

Lapsen palauttaminen

1. Edellä mainitun 45 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu lapsen palauttaminen, jota edellyttää jäsenvaltiossa annettu täytäntöönpanokelpoinen tuomio on tunnustettava ja pantava täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista, jos tuomio täyttää menettelyvaatimukset ja siitä on annettu todistus tuomion antaneessa jäsenvaltiossa tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Tuomion antaneen tuomioistuimen on annettava 1 kohdassa tarkoitettu todistus ainoastaan, jos lapselle annettiin tilaisuus tulla kuulluksi, ellei sitä pidetty perusteettomana lapsen iän ja kehitystason huomioon ottaen.

Tuomion antaneen tuomioistuimen on annettava todistus omasta aloitteestaan liitteessä VII (lapsen palauttamista koskeva todistus) esitettyä vakiolomaketta käyttäen.

Todistus on täytettävä tuomion kielellä.

48 artikla

Muutoksenhaku

Edellä olevan 46 artiklan 1 kohdan tai 47 artiklan 1 kohdan mukaiseen todistuksen myöntämiseen ei saa hakea muutosta.

49 artikla

Asiakirjat

1. Tuomion täytäntöönpanoa hakevan asianosaisen on toimitettava

a) jäljennös kyseisestä tuomioistuimen päätöksestä, joka täyttää sen oikeellisuuden edellyttämät ehdot,

ja

b) 46 artiklan 1 kohdassa tai 47 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todistus.

2. Edellä olevan 46 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun todistukseen on liitettävä tarvittaessa käännös todistuksen 10 kohdasta, joka liittyy tapaamisoikeuden käyttöä koskeviin järjestelyihin.

Todistus on käännettävä täytäntöönpanevan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai jollekin sen virallisista kielistä taikka muulle sellaiselle kielelle, jonka täytäntöönpaneva jäsenvaltio on ilmoittanut voivansa hyväksyä. Käännöksen on oltava sellaisen henkilön oikeaksi todistama, jolla on siihen jossakin jäsenvaltiossa kelpoisuus.

Edellä olevan 47 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua todistusta ei tarvitse kääntää.

4 Jaks o

Muut säännökset

50 artikla

Täytäntöönpanomenettely

Täytäntöönpanomenettely tapahtuu täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukaisesti.

51 artikla

Käytännön järjestelyt tapaamisoikeuden käyttämiseksi

1. Täytäntöönpanevan jäsenvaltion tuomioistuimet voivat tehdä tapaamisoikeuden käyttöä koskevia käytännön järjestelyjä, jos pääasian tutkinnassa toimivaltaisen jäsenvaltion tuomioistuimen tuomiossa ei ole annettu tarvittavia järjestelyjä, edellyttäen että tuomiota noudatetaan olennaisilta osin.

2. Edellä 1 kohdassa mainitut käytännön järjestelyt on peruutettava, jos pääasian osalta annetaan tuomio siinä jäsenvaltiossa, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia.

52 artikla

Oikeusapu

Jos siinä jäsenvaltiossa, jossa tuomio on annettu, täytäntöönpanon hakijalle on myönnetty kokonaan tai osittain maksuton oikeusapu tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta, on hänelle myös 26, 33 ja 51 artiklassa tarkoitettu menettelyssä myönnettävä maksuton oikeusapu tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta niin laajalti kuin se on mahdollista täytäntöönpanevan jäsenvaltion lain mukaan.

53 artikla

Vakuus, takuu tai talletus

Asianosaiselta, joka jäsenvaltiossa pyytää toisessa jäsenvaltiossa annetun tuomion täytäntöönpanoa, ei saa vaatia vakuutta, takuuta, talletusta tai muuta senkaltaista suoritusta seuraavin perustein:

a) hänellä ei ole asuinpaikkaa siinä jäsenvaltiossa, jossa täytäntöönpanoa haetaan; tai

b) hän joko on ulkomaalainen tai, Yhdistyneen kuningaskunnan tai Irlannin ollessa kyseessä, hänellä ei ole "kotipaikkaa" kummassakaan mainituista jäsenvaltioista.

54 artikla

Laillistaminen tai vastaava muodollisuus

Edellä 42, 43 ja 49 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen samoin kuin asianajovaltakirjan osalta ei saa vaatia laillistamista tai vastaavaa muodollisuutta.

V LUKU

KESKUSVIRANOMAISTEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

55 artikla

Viranomaisen nimeäminen

Kunkin jäsenvaltion on nimettävä keskusviranomaisen avustamaan tämän asetuksen soveltamisessa.

Jäsenvaltio, jossa on kaksi oikeusjärjestelmää tai säännöstöä tai useita oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan sen eri alueilla tämän asetuksen soveltamisalaan liittyvissä asioissa, voi edellä 1 kohdan mukaisesti nimetyn keskusviranomaisen lisäksi nimetä viranomaisen kullekin alueelle ja määrittellä niiden alueellisen toimivallan. Tällöin tiedoksiannot voidaan lähettää joko suoraan toimivaltaiselle alueviranomaiselle tai keskusviranomaiselle, joka on vastuussa tietojen toimittamisesta edelleen toimivaltaiselle alueviranomaiselle ja jonka tehtävänä on ilmoittaa tästä tiedoksiannon lähettäjälle.

56 artikla

Viranomaisen tehtävät

Keskusviranomaisten on luotava jäsenvaltioiden lakeja ja menettelyjä koskeva tietojärjestelmä ja toteutettava yleisiä toimenpiteitä tämän asetuksen soveltamisen parantamiseksi ja keskinäisen yhteistyönsä lujittamiseksi kehittämällä tähän tarkoitukseen sovittelua koskevia valtioiden rajat ylittäviä yhteistyömenettelyjä.

Tätä varten on käytettävä päätöstä 2001/470/EY siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta.

57 artikla

Yhteistyö erityiskysymyksissä

Keskusviranomaisten on tehtävä yhteistyötä myös yksittäisissä tapauksissa varsinkin sen varmistamiseksi, että lapsen huoltoon liittyviä oikeuksia todella käytetään. Tätä tarkoitusta varten ja jäsenvaltionsa lakeja noudattaen niiden on joko suoraan taikka viranomaisten tai muiden elinten välityksellä

a) vaihdettava tietoja

i) lapsen tilanteesta

ii) vireillä olevista menettelyistä tai

iii) lasta koskevista päätöksistä,

b) annettava tarvittaessa suosituksia varsinkin kun on kyse sen jäsenvaltion, jossa lapsi on, toteuttamien turvaamistoimien koordinoinnista sen jäsenvaltion, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaiset tutkimaan pääasian, tekemän päätöksen kanssa,

c) toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet lapsen löytämiseksi ja palauttamiseksi, myös aloitettava 22–24 artiklan mukaiset menettelyt tätä tarkoitusta varten,

d) annettava tietoja ja apua lapsen huoltajille, jotka hakevat päätösten, varsinkin lapsen tapaamisoikeutta ja palauttamista koskevien päätösten, tunnustamista ja täytäntöönpanoa niiden alueella,

e) tuettava tuomioistuinten keskinäistä viestintää, varsinkin jos tarkoituksena on asian siirtäminen 15 artiklan mukaisesti tai lapsikaappaustapauksissa päätösten tekeminen 22–24 artiklan mukaisesti,

ja

f) edistettävä sovinnon saavuttamista lapsen huoltajien välillä sovittelun tai muiden keinojen avulla ja järjestettävä tätä tarkoitusta varten valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä.

58 artikla

Toimintatapa

1. Lapsen huoltaja voi hakea apua sen jäsenvaltion keskusviranomaiselta, jossa hänellä on asuinpaikka tai sen jäsenvaltion keskusviranomaiselta, jossa lapsella on asuinpaikka tai jossa hän on. Jos avunpyyntöhakemus koskee tämän asetuksen mukaisesti annettua tuomiota, huoltajan on liitettävä siihen todistukset, joista säädetään 44 artiklassa, 46 artiklan 1 kohdassa tai 47 artiklan 1 kohdassa.

2. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ne Euroopan unionin viralliset kielet, joita saa käyttää viestinnässä sen keskusviranomaisten kanssa, oman virallisen kielensä tai omien virallisten kieltensä lisäksi.

3. Edellä olevan 57 artiklan mukaisen keskusviranomaisten avun on oltava maksutonta.

4. Kukin keskusviranomainen vastaa omista kuluistaan.

59 artikla

Kokoukset

Komissio kutsuu kokoon keskusviranomaisten väliset kokoukset päätöksellä N:o 2001/470/EY perustetun siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston välityksellä.

VI LUKU

ASETUKSEN SUHDE MUIHIN SÄÄDÖKSIIN

60 artikla

Suhde muihin säädöksiin

1. Jollei 63 artiklassa ja tämän artiklan 2 kohdassa toisin säädetä, tämä asetus korvaa jäsenvaltioiden osalta sen voimaan tullessa voimassa olevat yleissopimukset, jotka on tehty kahden tai useamman jäsenvaltion välillä ja jotka koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita.

2. a) Ruotsi ja Suomi voivat ilmoittaa, että avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävää Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken 6 päivänä helmikuuta 1931 tehtyä sopimusta sekä siihen liittyvää lisäpöytäkirjaa sovelletaan kokonaisuudessaan tai osittain näiden valtioiden keskinäisissä suhteissa tämän asetuksen säännösten sijasta. Kyseiset ilmoitukset julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja liitetään tähän asetukseen. Mainitut jäsenvaltiot voivat peruuttaa nämä ilmoitukset kokonaisuudessaan tai osittain milloin tahansa

- b) Euroopan unionin kansalaisten kansallisuudesta riippumattoman, tasa-arvoisen kohtelun periaatetta on noudatettava.
- c) Kaikki a alakohdassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden väliset sopimukset, jotka koskevat tämän asetuksen piiriin kuuluvia asioita, voidaan tulevaisuudessa tehdä vain, jos niissä olevat toimivaltaperusteet ovat tämän asetuksen mukaiset.
- d) Tuomiot, jotka on annettu a alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen antaneessa Pohjoismaassa tämän asetuksen II ja III luvun säännöstä vastaavan toimivaltamääräyksen nojalla, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön muissa jäsenvaltioissa tämän asetuksen IV luvun säännösten mukaisesti.
3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle
- a) jäljennös 2 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitetuista sopimuksista ja niiden täytäntöönpanoa koskevasta yhdenmukaisesta lainsäädännöstä,
- b) tieto tällaisten sopimusten tai yhdenmukaisen lainsäädännön irtisanomisesta tai niihin tehdyistä muutoksista.

61 artikla

Suhde tiettyihin monenvälisiin yleissopimuksiin

Jäsenvaltioiden suhteissa tällä asetuksella on etusija suhteessa seuraaviin yleissopimuksiin niiltä osin kuin ne koskevat tällä asetuksella säänneltyjä asioita:

- a) alaikäisten suojelun suhteen toimivaltaisista viranomaisista ja sovellettavasta lainsäädännöstä 5 päivänä lokakuuta 1961 tehty Haagin yleissopimus;
- b) avioliittojen pätevyyttä koskevien päätösten tunnustamisesta 8 päivänä syyskuuta 1967 tehty Luxemburgin yleissopimus;
- c) avioerojen ja asumuserojen tunnustamisesta 1 päivänä kesäkuuta 1970 tehty Haagin yleissopimus;
- d) lasten huoltoa koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja lasten palauttamisesta 20 päivänä toukokuuta 1980 tehty eurooppalainen yleissopimus;
- e) kansainvälisestä lapsikaappauksesta 25 päivänä lokakuuta 1980 tehty yksityisoikeuden alaa koskeva yleissopimus;
- ja
- f) toimivallasta, sovellettavasta lainsäädännöstä, tunnustamisesta, täytäntöönpanosta ja yhteistyöstä lasten huoltoa ja

lastensuojelutoimenpiteitä koskevissa asioissa 19 päivänä lokakuuta 1996 tehty Haagin yleissopimus.

62 artikla

Pyhän istuimen kanssa tehdyt sopimukset

1. Tämä asetus ei rajoita Vatikaanissa 7 päivänä toukokuuta 1940 allekirjoitetun Pyhän istuimen ja Portugalin välillä tehdyn kansainvälisen sopimuksen (konkordaatti) soveltamista.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen mukaisesti tehty päätös avioliiton mitättömäksi julistamisesta tunnustetaan jäsenvaltioissa IV luvun 1 jaksossa säädettyin edellytyksin.
3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, sovelletaan myös seuraaviin Pyhän istuimen kanssa tehtyihin kansainvälisiin sopimuksiin (konkordaatteihin):
- a) Italian tasavallan ja Pyhän istuimen välillä 11 päivänä helmikuuta 1929 tehty concordato lateranense, sellaisena kuin se on muutettuna Roomassa 18 päivänä helmikuuta 1984 allekirjoitetulla sopimuksella ja sen lisäpöytäkirjalla;
- b) Pyhän istuimen ja Espanjan välillä oikeusasioista 3 päivänä tammikuuta 1979 tehty sopimus.
4. Italia ja Espanja saavat soveltaa 2 kohdassa tarkoitettujen päätösten tunnustamiseen samoja menettelyjä ja tarkastuksia kuin kirkollisten tuomioistuinten 3 kohdassa tarkoitettujen Pyhän istuimen kanssa tehtyjen kansainvälisten sopimusten mukaisesti antamiin päätöksiin.
5. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle
- a) jäljennös 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista;
- b) tieto sopimusten irtisanomisesta tai muuttamisesta.

VII LUKU

SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

63 artikla

1. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity, ja sellaisiin sovintoihin, jotka tuomioistuin on hyväksynyt asian käsittelyn aikana sen jälkeen, kun tätä asetusta on alettu soveltaa 71 artiklan mukaisesti.

2. Tuomiot, jotka on annettu tämän asetuksen soveltamispäivän jälkeen asioissa, jotka on pantu vireille ennen tämän asetuksen soveltamispäivää mutta asetuksen (EY) N:o 1347/2000 voimaantulopäivän jälkeen, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön tämän asetuksen IV luvun säännösten mukaisesti, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat joko tämän asetuksen II tai III luvun säännöksiä tai asetuksen (EY) N:o 1347/2000 säännöksiä taikka sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, joka asian tullessa vireille oli voimassa kyseisten jäsenvaltioiden välillä.

3. Tuomiot, jotka on annettu ennen tämän asetuksen soveltamispäivää asioissa, jotka on aloitettu asetuksen (EY) N:o 1347/2000 voimaantulon jälkeen, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön tämän asetuksen IV luvun säännösten mukaisesti, jos ne liittyvät avioeroon, asumuseroon tai avioliiton pätemättömäksi julistamiseen taikka puolisojen yhteisten lasten huoltoon tällaisten avioliitto-oikeuden alaan kuuluvien menettelyjen yhteydessä.

4. Tuomiot, jotka on annettu ennen tämän asetuksen soveltamispäivää mutta asetuksen (EY) N:o 1347/2000 voimaantulon jälkeen asioissa, jotka on pantu vireille ennen asetuksen (EY) N:o 1347/2000 voimaantuloa, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön tämän asetuksen IV luvun säännösten mukaisesti, jos ne liittyvät avioeroon, asumuseroon tai avioliiton pätemättömäksi julistamiseen taikka puolisojen yhteisten lasten huoltoon tällaisten avioliitto-oikeuden alaan kuuluvien menettelyjen yhteydessä, kun sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat joko tämän asetuksen II tai III luvun säännöksiä tai asetuksen (EY) N:o 1347/2000 säännöksiä taikka sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, joka asian tullessa vireille oli voimassa kyseisten jäsenvaltioiden välillä.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

64 artikla

Jäsenvaltiot, joissa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä

Sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa on kaksi oikeusjärjestelmää tai säännöstöä tai useita oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan sen eri alueilla tämän asetuksen soveltamisalaan liittyvissä asioissa:

- a) viittauksella asuinpaikkaan tässä jäsenvaltiossa tarkoitetaan viittausta asuinpaikkaan alueella;
- b) viittauksella kansallisuuteen tai Yhdistyneen kuningaskunnan ollessa kyseessä, "kotipaikkaan", tarkoitetaan viittausta jäsenvaltion lainsäädännössä määrättyyn alueeseen;

- c) viittauksella jäsenvaltion viranomaiseen tarkoitetaan viittausta asianomaisen valtion alueviranomaiseen;
- d) viittauksella jäsenvaltion sääntöihin tarkoitetaan viittausta sen alueen sääntöihin, jossa toimivaltaan, tunnustamiseen tai täytäntöönpanoon vedotaan.

65 artikla

Keskusviranomaisia ja käytettäviä kieliä koskevat tiedot

Jäsenvaltioiden on annettava kolmen kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta komissiolle tiedoksi:

- a) edellä 55 artiklan mukaisesti nimettyjen keskusviranomaisien nimet ja osoitteet sekä viestintämenetelmät;
- b) edellä 58 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitetut kielet, joita käytetään viestinnässä keskusviranomaisien kanssa;

ja

- c) kielet, joita voidaan käyttää 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen todistuksen tapaamisoikeutta koskevassa kohdassa.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kyseisiä tietoja koskevat muutokset.

Komissio saattaa tiedot julkisiksi.

66 artikla

Muutokset liitteeseen I, II ja III

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle tekstit, joilla muutetaan liitteessä I, II ja III olevia tuomioistuinten ja muutoksenhakumenettelyjen luetteloita.

Komissio tekee kyseisiin liitteisiin ilmoituksen mukaiset muutokset.

67 artikla

Muutokset liitteeseen IV–VII

Muutokset liitteiden IV–VII vakiolomakkeisiin hyväksytään 68 artiklan 2 kohdan mukaista menettelyä noudattaen.

68 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea, jonka jäseninä ovat jäsenvaltioiden edustajat ja jonka puheenjohtajuudesta vastaavat komission edustajat.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 artiklassa säädettyä neuvoo-antavaa menettelyä saman päätöksen 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

69 artikla

Asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoaminen

1. Kumotaan neuvoston asetus (EY) N:o 1347/2000 tämän asetuksen soveltamispäivästä 71 artiklan mukaisesti.

2. Viittauksia asetukseen (EY) N:o 1347/2000 on pidettävä viittauksina tähän asetukseen liitteessä VIII olevan vastaavuus-taulukon mukaisesti.

70 artikla

Asetuksen (EY) N:o 44/2001 muuttaminen

Korvataan asetuksen (EY) N:o 44/2001 5 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. elatusapua koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä elatusapuun oikeutetun kotipaikka tai asuinpaikka on tai, jos asia liittyy henkilöiden oikeudellista asemaa koskevaan asiaan, siinä tuomioistuimessa, joka oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tuossa asiassa, jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansallisuuteen, tai, jos asia on liitännäinen lapsen huoltoa koskeviin menettelyihin, tuomioistuimessa, joka on kyseisissä menettelyissä toimivaltainen [tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja lapsen huoltoa koskevissa asioissa] annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o ... (*) mukaisesti

(*) EYVL L ...”

71 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2003.

Asetusta sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2004, lukuun ottamatta 65 artiklaa, jota sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2003.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaisesti.

LIITE I

Hakemukset, joista säädetään 26 ja 33 artiklassa, toimitetaan seuraaville tuomioistuimille tai toimivaltaisille viranomaisille:

- Belgiassa "tribunal de première instance", "Rechtbank van eerste aanleg", "erstinstanzliche Gericht",
- Saksassa
  - "Kammergerichtin" alueella (Berliini) "Familiengericht Pankow/Weißensee",
  - muissa "Oberlandesgerichtien" alueella "Familiengericht", joka on asianomaisen "Oberlandesgerichtin" yhteydessä,
- Kreikassa "Μονομελές Πρωτοδικείο",
- Espanjassa "Juzgado de Primera Instancia",
- Ranskassa "tribunal de grande instance" puheenjohtaja,
- Irlannissa "High Court",
- Italiassa "Corte d'appello",
- Luxemburgissa "Tribunal d'arrondissement'in" puheenjohtaja,
- Alankomaissa "Arrondissementsrechtbankin" puheenjohtaja,
- Itävallassa "Bezirksgericht",
- Portugalissa "Tribunal de Comarca" tai "Tribunal de Família",
- Suomessa "käräjäoikeus"/"tingsrätt",
- Ruotsissa "Svea hovrätt",
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa
  - a) Englannissa ja Walesissa "High Court of Justice";
  - b) Skotlannissa "Court of Session";
  - c) Pohjois-Irlannissa "High Court of Justice";
  - d) Gibraltarissa "Supreme Court".

LIITE II

Muutoksenhaku, josta säädetään 38 artiklassa, toimitetaan jollekin seuraavista tuomioistuimista:

- Belgiassa
  - a) henkilö, joka hakee tuomion julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi, voi jättää hakemuksensa seuraavaan tuomioistuimeen: "Cour d'appel" tai "hof van beroep";
  - b) henkilö, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, voi vastustaa hakemusta seuraavassa tuomioistuimessa: "tribunal de première instance"/"rechtbank van eerste aanleg"/"erstinstanzliche Gericht",
- Saksassa "Oberlandesgericht",
- Kreikassa "Εφετείο",
- Espanjassa "Audiencia Provincial",

- Ranskassa "Cour d'appel",
- Irlannissa "High Court",
- Italiassa "Corte d'appello",
- Luxemburgissa "Cour d'appel",
- Alankomaissa
  - a) jos muutosta hakee hakija tai vastaaja, joka on vastannut: "Gerechtshof";
  - b) jos muutosta hakee vastaaja, joka on saanut luvan olla poissa oikeudenkäynnistä: "arrondissementsrechtbank",
- Itävallassa "Bezirksgericht",
- Portugalissa "Tribunal de Relação",
- Suomessa "hovioikeus"/"hovrätt",
- Ruotsissa "Svea hovrätt",
- Yhdistyneessä kuningaskunnassa
  - a) Englannissa ja Walesissa "High Court of Justice";
  - b) Skotlannissa "Court of Session";
  - c) Pohjois-Irlannissa "High Court of Justice";
  - d) Gibraltarissa "Court of Appeal".

LIITE III

Muutoksia, joista säädetään 39 artiklassa, voidaan hakea ainoastaan:

- Alankomaissa, Belgiassa, Espanjassa, Italiassa, Kreikassa, Luxemburgissa ja Ranskassa kassaatiovalituksella,
  - Saksassa "Rechtsbeschwerdellä",
  - Irlannissa oikeuskysymykseen rajoituvalla valituksella Supreme Courtilta (appeal on a point of law to the Supreme Court),
  - Itävallassa "Revisionsrekursilla",
  - Portugalissa "recurso restrito à matéria de direito",
  - Suomessa "valittamalla korkeimmalta oikeudelta"/"genom besvär hos högsta domstolen",
  - Ruotsissa valittamalla "högsta domstolenilta",
  - Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhden kerran oikeuskysymykseen rajoituvalla muutoksenhaulla (single further appeal on a point of law).
-

LIITE IV

Todistus tuomiosta avioliittoa koskeissa asioissa (44 artikla)

1. Maa, jossa tuomio on annettu
2. Todistuksen antava tuomioistuin tai viranomainen
  - 2.1 Nimi
  - 2.2 Osoite
  - 2.3 Puhelin/faksi/sähköpostiosoite
3. Avioliitto
  - 3.1 Aviovaimo
    - 3.1.1 Täydellinen nimi
    - 3.1.2 Syntymämaa ja -paikka
    - 3.1.3 Syntymäaika
  - 3.2 Aviomies
    - 3.2.1 Täydellinen nimi
    - 3.2.2 Syntymämaa ja -paikka
    - 3.2.3 Syntymäaika
  - 3.3 Avioliiton solmimismaa, -paikka (jos tiedossa) ja -päivä
    - 3.3.1 Avioliiton solmimismaa
    - 3.3.2 Avioliiton solmimispaikka (jos tiedossa)
    - 3.3.3 Avioliiton solmimispäivä
4. Tuomion antanut tuomioistuin
  - 4.1 Tuomioistuimen nimi
  - 4.2 Tuomioistuimen sijaintipaikka
5. Tuomio
  - 5.1 Päivämäärä
  - 5.2 Viitenumero
  - 5.3 Tuomion laji
    - 5.3.1 Avioero
    - 5.3.2 Avioliiton pätemättömäksi julistaminen
    - 5.3.3 Asumusero
  - 5.4 Annettiinko tuomio vastaajan poissaollessa?
    - 5.4.1 Ei
    - 5.4.2 Kyllä (*)
6. Niiden asianosaisten nimet, joille on myönnetty oikeusapua
7. Voidaanko tuomioon vielä hakea muutosta sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa tuomio on annettu?
  - 7.1 Ei
  - 7.2 Kyllä
8. Oikeusvaikutusten alkamispäivämäärä siinä jäsenvaltiossa, jossa tuomio on annettu.
  - 8.1 Avioero
  - 8.2 Asumusero

Tehty ... ssa/ssä, päivänä ... kuuta ... Allekirjoitus ja/tai leima

---

(*) 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut asiakirjat on liitettävä mukaan.

LIITE V

Todistus tuomiosta lapsen huoltoa koskevissa asioissa (44 artikla)

1. Maa, jossa tuomio on annettu
2. Todistuksen antava tuomioistuin tai viranomainen
  - 2.1 Nimi
  - 2.2 Osoite
  - 2.3 Puhelin/faksi/sähköpostiosoite
3. Lapsen huoltajat
  - 3.1 Äiti
    - 3.1.1 Täydellinen nimi
    - 3.1.2 Syntymäaika ja -paikka
  - 3.2 Isä
    - 3.2.1 Täydellinen nimi
    - 3.2.2 Syntymäaika ja -paikka
  - 3.3 Muu huoltaja
    - 3.3.1 Täydellinen nimi
    - 3.3.2 Syntymäaika ja -paikka
4. Tuomion antanut tuomioistuin
  - 4.1 Tuomioistuimen nimi
  - 4.2 Tuomioistuimen sijaintipaikka
5. Tuomio
  - 5.1 Päivämäärä
  - 5.2 Viitenumero
  - 5.3 Annettiinko tuomio vastaajan poissaollessa?
    - 5.3.1 Ei
    - 5.3.2 Kyllä ⁽¹⁾
6. Lapset, joita tuomio koskee ⁽²⁾
  - 6.1 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.2 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.3 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.4 Täydellinen nimi ja syntymäaika
7. Niiden asianosaisten nimet, joille on myönnetty oikeusapua
8. Täytäntöönpanokelpoisuutta ja tiedoksiantoa koskeva ilmoitus
  - 8.1 Voidaanko tuomio panna täytäntöön tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti?
    - 8.1.1 Kyllä
    - 8.1.2 Ei
  - 8.2 Onko tuomio annettu tiedoksi sille asianosaiselle, jota vastaan täytäntöönpanoa on haettu?
    - 8.2.1 Kyllä
      - 8.2.1.1 Asianosaisen täydellinen nimi
      - 8.2.1.2 Tiedoksiantopäivä
    - 8.2.2 Ei

Tehty ... ssa/ssä, päivänä ... kuuta ... Allekirjoitus ja/tai leima

⁽¹⁾ 42 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut asiakirjat on liitettävä mukaan.

⁽²⁾ Jos tuomio koskee useampaa kuin neljää lasta, käytetään lisäksi toista lomaketta.

LIITE VI

Todistus tuomiosta lapsen tapaamisoikeutta koskevissa asioissa (46 artiklan 1 kohta)

1. Maa, jossa tuomio on annettu
2. Todistuksen antava tuomioistuin tai viranomainen
  - 2.1 Nimi
  - 2.2 Osoite
  - 2.3 Puhelin/faksi/sähköpostiosoite
3. Vanhemmat
  - 3.1 Äiti
    - 3.1.1 Täydellinen nimi
    - 3.1.2 Syntymäaika ja -paikka
  - 3.2 Isä
    - 3.2.1 Täydellinen nimi
    - 3.2.2 Syntymäaika ja -paikka
4. Tuomion antanut tuomioistuin
  - 4.1 Tuomioistuimen nimi
  - 4.2 Tuomioistuimen sijaintipaikka
5. Tuomio
  - 5.1 Päivämäärä
  - 5.2 Viitenumero
6. Lapset, joita tuomio koskee ⁽¹⁾
  - 6.1 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.2 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.3 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.4 Täydellinen nimi ja syntymäaika
7. Tuomio voidaan panna täytäntöön tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti
8. Tuomiota ei annettu vastaajan poissaollessa
9. Lapsille annettiin tilaisuus tulla kuulluksi, ellei sitä pidetty perusteettomana lasten iän ja kehitystason huomioon ottaen
10. Järjestelyt tapaamisoikeuden käyttämiseksi
  - 10.1 Päivämäärä
  - 10.2 Paikkakunta
  - 10.3 Lasten hakemista/palauttamista koskevat huoltajien erityisvelvollisuudet
    - 10.3.1 Vastuu kuljetuskustannuksista
    - 10.3.2 Muu huoltaja
  - 10.4 Tapaamisoikeuden käyttöön liitetyt rajoitukset
11. Niiden asianosaisten nimet, joille on myönnetty oikeusapua

Tehty ... ssa/ssä, päivänä ... kuuta ... Allekirjoitus ja/tai leima

---

⁽¹⁾ Jos tuomio koskee useampaa kuin neljää lasta, käytetään lisäksi toista lomaketta.

LIITE VII

Todistus lapsen palauttamisesta (47 artiklan 1 kohta)

1. Maa, jossa tuomio on annettu
2. Todistuksen antava tuomioistuin tai viranomainen
  - 2.1 Nimi
  - 2.2 Osoite
  - 2.3 Puhelin/faksi/sähköpostiosoite
3. Lapsen huoltajat
  - 3.1 Äiti
    - 3.1.1 Täydellinen nimi
    - 3.1.2 Syntymäaika ja -paikka
  - 3.2 Isä
    - 3.2.1 Täydellinen nimi
    - 3.2.2 Syntymäaika ja -paikka
  - 3.3 Muu huoltaja
    - 3.3.1 Täydellinen nimi
    - 3.3.2 Syntymäaika ja -paikka
4. Tuomion antanut tuomioistuin
  - 4.1 Tuomioistuimen nimi
  - 4.2 Tuomioistuimen sijaintipaikka
5. Tuomio
  - 5.1 Päivämäärä
  - 5.2 Viitenumero
6. Lapset, joita tuomio koskee ⁽¹⁾
  - 6.1 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.2 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.3 Täydellinen nimi ja syntymäaika
  - 6.4 Täydellinen nimi ja syntymäaika
7. Lapsille annettiin tilaisuus tulla kuulluksi, ellei sitä pidetty perusteettomana lasten iän ja kehitystason huomioon ottaen
8. Tuomio edellyttää lasten palauttamista
9. Lasten huoltaja
10. Niiden asianosaisten nimet, joille on myönnetty oikeusapua

Tehty ... ssa/ssä, päivänä ... kuuta ... Allekirjoitus ja/tai leima

_____

⁽¹⁾ Jos tuomio koskee useampaa kuin neljää lasta, käytetään lisäksi toista lomaketta.

LIITE VIII

Taulukko asetuksen (EY) N:o 1347/2000 artikloista ja niitä vastaavista uusista artikloista

Kumottu artikla	Vastaava artikla uudessa tekstissä
1	1, 2
2	5
3	12
4	
5	6
6	7
7	8
8	9
9	17
10	18
11	16, 19
12	20
13	2, 26
14	26
15	27, 28
16	
17	29
18	30
19	31
20	32
21	33
22	26, 34
23	35
24	36
25	37
26	38
27	39
28	40
29	41
30	52
31	53
32	42
33	44
34	43
35	54
36	60
37	61
38	
39	
40	62
41	64
42	63
43	
44	66, 67
45	68
46	71
Liite I	Liite I
Liite II	Liite II
Liite III	Liite III
Liite IV	Liite IV
Liite V	Liite V